

hbo master
Musculoskeletale Revalidatie
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

28 juni 2011

NVAO Toets Nieuwe Opleiding

Paneladvies

Inhoud

Inhoud	2
1 Samenvattend advies	3
2 Inleiding en verantwoording	5
2.1 Werkwijze panel	5
2.2 Opbouw paneladvies	5
3 Beschrijving van de opleiding	6
3.1 Algemeen	6
3.2 Profiel instelling	6
3.3 Profiel opleiding	6
4 Beoordeling per onderwerp	8
4.1 Doelstellingen opleiding	8
4.2 Programma	12
4.3 Inzet personeel	21
4.4 Voorzieningen	24
4.5 Interne kwaliteitszorg	26
4.6 Continuïteit	28
5 Overzicht advies	30
Bijlage 1: Samenstelling panel	31
Bijlage 2: Programma locatiebezoek	32
Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten	33
Bijlage 4: Lijst met afkortingen	35

1 Samenvattend advies

De hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie is een onbekostigde postinitiële deeltijdse opleiding van 72 ECTS (drie jaar). De opleiding is een brede, op het musculoskeletale domein gerichte, vervolgopleiding op hbo-masterniveau voor afgestudeerde (hbo-bachelor) fysiotherapeuten. Hoewel de opleiding in het eerste jaar breed van opzet is, kent de opleiding vanaf het tweede jaar drie verschillende specialisaties. De opleiding leidt op tot orofaciaal fysiotherapeut, manueel therapeut of sportfysiotherapeut. Met de keuze om geen gescheiden vervolgopleidingen aan te bieden, maar een brede vervolgopleiding met verschillende specialisaties wil de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) inspelen op een internationale ontwikkeling om de fysiotherapie onder te verdelen in drie grote domeinen (musculoskeletaal, centraal neuraal en cardiopulmonaal). Met de Master Musculoskeletale Revalidatie (MMR) geeft de HAN invulling aan het domein musculoskeletaal.

De HAN is er volgens het panel in geslaagd om de beroepscompetentieprofielen van de drie specialisaties duidelijk naar voren te laten komen in de opleiding. In de opvatting van het panel zijn de eindkwalificaties van de verschillende specialisaties adequaat vertaald in leerdoelen voor de opleiding. Bij de domeinspecifieke eisen maakt het panel wel twee kanttekeningen. Hoewel het panel van oordeel is dat de opleiding opleidt tot manueel therapeut, sportfysiotherapeut of orofaciaal fysiotherapeut, dient dit nog wel door de verschillende beroepsverenigingen te worden bekrachtigd, zodat de opleiding een nog duidelijker civiel effect heeft voor de afgestudeerde. Een tweede kanttekening plaatst het panel bij de naam van de opleiding: een deel van de beroepsuitoefening van met name de sportfysiotherapeut is niet primair gericht op revalidatie maar veeleer op het voorkomen van schade. De vlag lijkt in deze situatie de lading niet geheel te dekken. De naam van de opleiding, waarvan ook de ontwikkelaars van de opleiding hebben aangegeven dat deze niet helemaal gelukkig gekozen is, sluit aan bij de naam van het lectoraat Musculoskeletale Revalidatie. De keuze voor de naam van de opleiding is voor het panel overigens geen onoverkomelijk bezwaar.

Bij de doelstellingen van de opleiding is het panel tenslotte van mening dat "communicatie" een meer expliciete plaats binnen de beoogde eindkwalificaties van de opleiding verdient. Deze enkele punten van kritiek nemen niet weg dat het panel de doelstellingen van de opleidingen op alle facetten als voldoende heeft beoordeeld.

De HAN heeft de eindtermen van de opleiding volgens het panel succesvol vertaald in een samenhangend onderwijsprogramma. Alle instromende studenten moeten een bacheloropleiding fysiotherapie hebben afgerond. In beginsel is het hebben van twee jaar werkervaring vereist. Voor alle instromende studenten is het hebben van een relevante werkplek (tenminste 12 uur per week) een vereiste. Het programma wordt op alle facetten als voldoende beoordeeld. De belangrijkste bemerkingen van het panel betreffen hier (opnieuw) de mate waarin de doelstelling communicatie expliciet aan de orde komt in het onderwijsprogramma en een mogelijkerwijs wat beperkte invulling van het vakgebied manuele therapie. Voor zover het panel dit heeft kunnen beoordelen, lijkt de manuele therapie voornamelijk "orthopedisch" te zijn georiënteerd, terwijl de student op masterniveau in de opvatting van het panel meerdere theoretische en praktische kaders aangereikt zou moeten krijgen. Meer concreet ziet het panel graag een meer prominente plek voor het

biopsychosociaal model. Aangezien deze benodigde verdieping van het vakgebied manuele therapie pas na het eerste jaar zal plaatsvinden, heeft het panel dit facet met een voldoende beoordeeld. Ook bij de overige facetten van het onderwerp programma geeft het panel enkele kritische kanttekeningen, maar deze opmerkingen zijn geen van alle zodanig zwaarwegend dat dit volgens het panel tot een onvoldoende oordeel zou moeten leiden.

Alle facetten behorende bij het onderwerp inzet van personeel wordt door het panel eveneens met een voldoende beoordeeld. De docent-studentratio is 1:25 fte per studiejaar. Ruim 70% van de docenten is op masterniveau gekwalificeerd en 8 van de 21 docenten (38%) is gepromoveerd. Het panel is dan ook van mening dat de opleiding voldoende en goed gekwalificeerd personeel inzet om het onderwijs te verzorgen

De materiële voorzieningen zijn zonder meer goed. In het bijzonder noemt het panel hier de online toegang tot full-text wetenschappelijke publicaties in een lange lijst van journals en de mooie onderzoeksfaciliteiten als waardevolle assets voor de opleiding.

Ook voor alle facetten van de onderwerpen Interne kwaliteitszorg en Continuïteit komt het panel tot een positief oordeel, hetgeen verwacht mag worden van een opleidingsinstelling met zo veel ervaring in het ontwikkelen en verzorgen van opleidingen op hbo masterniveau. De HAN heeft duidelijk de nodige ervaring, hetgeen tot uiting komt in een goed verzorgd en volwassen systeem van kwaliteitszorg en een zorgvuldige wijze van planning en ontwikkeling.

Hoewel het panel op sommige onderdelen enkele verbetermogelijkheden ziet, is het panel van oordeel dat de opleiding op alle facetten voldoet aan het NVAO toetsingskader. Het panel beoordeelt de opleiding dan ook op alle facetten en onderwerpen als voldoende. Het panel adviseert de NVAO om positief te besluiten ten aanzien van de kwaliteit van de nieuwe hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie.

Den Haag, 28 juni 2011

Namens het panel ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding voor de hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie,

Dr. A. Pool- Goudzwaard
(voorzitter)

drs. D.C. Duchateau, MBA
(secretaris)

2 Inleiding en verantwoording

2.1 Werkwijze panel

De volgende personen maken deel uit van het panel:

- Voorzitter: mevrouw dr. A. Pool- Goudzwaard
- Panellid: Dr. D. Vissers
- Panellid: M. Eskes, M. of Health
- Student-lid: A. Bybau, B of Health

Het panel is ondersteund door mevrouw drs. A.N. Koster, beleidsmedewerker NVAO (procescoördinator) en drs. D.C. Duchateau, MBA (secretaris).

De panelleden hebben kennis genomen van het vooraf beschikbaar gestelde informatie-dossier met bijlagen. De panelleden hebben in eerste instantie schriftelijk gereageerd op het informatiedossier. Op basis van deze schriftelijke reacties heeft de procescoördinator op 11 mei 2011 in overleg met de voorzitter enkele vragen geformuleerd en de opleiding verzocht om aanvullende informatie te verstrekken, deels reeds voorafgaand aan het locatiebezoek, deels gedurende het locatiebezoek. Op 17 mei 2011 heeft de HAN de vragen beantwoord, zodat deze aanvullende informatie nog door de panelleden kon worden bestudeerd voorafgaand aan het vooroverleg van het panel.

Het panel is op maandag 23 mei 2011 bijeen geweest om het informatiedossier en de aanvullende informatie mondeling te bespreken. Op dinsdag 24 mei 2011 heeft het panel een bezoek gebracht aan de opleiding te Nijmegen. Het panel heeft gedurende deze dag gesproken met het opleidingsmanagement, ontwikkelaars en docenten en vertegenwoordigers van het werkveld. Een rondleiding en een demonstratie van de ICT-infrastructuur maakte tevens deel uit van het locatiebezoek. Ook heeft het panel tijdens het locatiebezoek een grote hoeveelheid aanvullende informatie bestudeerd. Aan het einde van het locatiebezoek heeft het panel in een besloten vergadering zijn oordeel over de verschillende facetten geformuleerd.

Na het locatiebezoek heeft de secretaris van het panel een conceptversie van het paneladvies opgesteld en voorgelegd aan de leden van het panel. Het panel heeft het concept becommentarieerd, waarna de secretaris en de procescoördinator in samenspraak met de voorzitter van het panel de definitieve adviestekst hebben verwoord. Alle panelleden onderschrijven het advies zoals dat thans voorligt.

2.2 Opbouw paneladvies

Het eerste hoofdstuk van dit advies bevat een beknopte samenvatting. Hoofdstuk 2 beschrijft de werkwijze van het panel en de opbouw van dit advies. Hoofdstuk 3 bevat een korte beschrijving van de opleiding. In hoofdstuk 4 staat de beoordeling van de beoogde opleiding beschreven per onderwerp. In hoofdstuk 5 wordt het advies in een tabel samengevat.

Een viertal bijlagen maakt onderdeel uit van dit advies: samenstelling panel, programma locatiebezoek, overzicht van bestudeerde documenten en een lijst met afkortingen.

3 Beschrijving van de opleiding

3.1 Algemeen

Land	Nederland
Instelling	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Opleiding	Master Musculoskeletale Revalidatie (72 ECTS)
Niveau	master
Oriëntatie	hbo
Graad	Master Musculoskeletal Physiotherapy (MMPT)
Locatie	Nijmegen
Variant	deeltijd
Sector	Gezondheidszorg

3.2 Profiel instelling¹

De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) is een grote hogeschool met ruim 28.000 studenten. De hogeschool biedt 63 verschillende bachelor- en 21 master opleidingen aan. Het onderwijs wordt verzorgd door ruim 2.900 personeelsleden, van wie een kleine 1.900 onderwijzend. Het totale budget bedroeg in 2009 ruim 236 miljoen euro.

De hogeschool is georganiseerd in vier verschillende faculteiten, waar de Faculteit Gezondheid, Gedrag en Maatschappij er één van is. Het Instituut Paramedische Studies maakt hier onderdeel van uit. HAN Masterprogramma's biedt ruim 20 hbo-masteropleidingen aan op het gebied van Gezondheid, Management, Educatie, Techniek, Life Sciences en Sport.

3.3 Profiel opleiding

De hbo masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie is een onbekostigde deeltijd opleiding van 72 ECTS (drie jaar). De opleiding is een brede, op het musculoskeletale domein gerichte, vervolgopleiding op hbo masterniveau voor fysiotherapeuten. Hoewel de opleiding breed van opzet is, kent de opleiding drie verschillende specialisaties. De opleiding leidt op tot orofaciaal fysiotherapeut, manueel therapeut of sportfysiotherapeut.

Nieuwe opleiding voor Nederland

Er bestaan in Nederland meerdere hbo master opleidingen in de fysiotherapie. Dit zijn opleidingen in de manuele therapie of de sportfysiotherapie. Voor orofaciale fysiotherapie bestaat nog geen NVAO geaccrediteerde opleiding. Nieuw is de breedte van de opleiding, één musculoskeletale opleiding met drie specialisaties: manuele therapie, sportfysiotherapie of orofaciale therapie. Door deze brede positionering is sprake van een nieuwe opleiding voor Nederland.

¹ Bron: www.han.nl

Nieuwe opleiding voor de instelling

De opleiding wordt nog niet aangeboden. De opleiding gaat van start als en zodra het proces van accreditatie (Toets Nieuwe Opleiding) is doorlopen. De start van de opleiding is voorzien in september 2011.

Studieomvang

De opleiding Master Musculoskeletale Revalidatie is een deeltijdse hbo-masteropleiding met een studiezwaarte van 72 ECTS, verdeeld over drie jaar.

CROHO-onderdeel

De instelling heeft voorgesteld de hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie in te delen het onderdeel Gezondheidszorg in het CROHO-register. Het panel vindt de voorgestelde keuze terecht en adviseert de NVAO dit voorstel op te volgen.

4 Beoordeling per onderwerp

4.1 Doelstellingen opleiding

4.1.1 Domeinspecifieke eisen (facet 1.1)

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij de eisen die door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk gesteld worden aan een opleiding in het betreffende domein (vakgebied/discipline en/of beroepspraktijk).

Bevindingen

De Masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie (MMR) stelt fysiotherapeuten in staat in zich te specialiseren in een van de drie aandachtsgebieden binnen het musculoskeletale domein: de manuele therapie, de sportfysiotherapie of de orofaciale fysiotherapie. Aangezien er sprake is van drie verschillende aandachtsgebieden hebben de drie verschillende beroepscompetentieprofielen model gestaan voor de opleiding. Dit zijn de beroepscompetentieprofielen die opgesteld zijn door de Nederlandse Vereniging voor Manuele Therapie (NVMT), de Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg (NVFS) en de Nederlandse Vereniging voor Orofaciale Fysiotherapie (NVOF). Bij de ontwikkeling van de MMR is daarnaast aansluiting gezocht bij eisen zoals geformuleerd door internationale beroepsverenigingen zoals de World Confederation for Physical Therapy (WCPT), International Federation of Sports Physiotherapy (IFSP), International Federation of Orthopaedic Manipulative Physical Therapists (IFOMPT), American Academy of Orofacial Pain (AAOP) en de International Headache Society (IHS). Bij de ontwikkeling van de opleiding is samengewerkt met experts vanuit het Koninklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie (KNGF) en de beroepsverenigingen NVMT, NVSF en NVOF. In het informatiedossier worden de betrokken deskundigen geïdentificeerd.

Tijdens het locatiebezoek heeft het panel de gelegenheid gehad kennis te nemen van de drie beroepscompetentieprofielen. De competenties zoals beschreven in de beroepscompetentieprofielen zijn door het panel vergeleken met de geformuleerde doelen van de opleiding. Het panel stelt vast dat de competenties zoals beschreven in de beroepscompetentieprofielen worden gedekt door de opleiding.

Ook heeft het panel tijdens het locatiebezoek van gedachten kunnen wisselen met vertegenwoordigers van de verschillende beroepenvelden. Allen onderschreven de inhoud en de doelstellingen van de opleiding. De vertegenwoordigers van het werkveld gaven allen aan dat in alle eisen die zij stellen aan afgestudeerden door de opleiding wordt voorzien.

Hoewel de opleiding duidelijk is geënt op de beroepscompetentieprofielen voor de manueel therapeut, de sportfysiotherapeut en de orofaciaal fysiotherapeut is (nog) geen sprake van formele erkenning door KNGF of de drie beroepsverenigingen.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de competenties uit de drie verschillende beroepscompetentieprofielen door de opleiding zijn afgedekt in de doelstellingen. Het panel stelt voorts vast dat de beroepspraktijk actief betrokken is geweest bij de totstandkoming van de opleiding. Het panel stelt tenslotte vast dat de aanwezige vertegenwoordigers van het beroepenveld de opleiding onderschrijven.

Op basis van bovenstaande constatering komt het panel dan ook tot een voldoende oordeel op dit facet. Wel heeft het panel twee kritische opmerkingen bij dit facet geformuleerd.

Ten eerste is dat het ontbreken van de formele goedkeuring en erkenning van de opleiding door de drie beroepsverenigingen. Hoewel het ontbreken van deze formele goedkeuringen van de relevante beroepsverenigingen volgens het panel is te begrijpen, dit proces van accreditatie door de NVAO gaat namelijk vooraf aan de formele erkenning van de opleiding door de beroepsverenigingen, adviseert het panel de opleiding met klem om hier op zo kort mogelijke termijn werk van te maken, zodat voor de instromende student helder is welk civiel effect naast de mastertitel exact aan de opleiding verbonden is. Hierbij valt te denken aan registratie in het centraal kwaliteitsregister fysiotherapie en registratie als manueel therapeut, sportfysiotherapeut of orofaciaal therapeut. Goede voorlichting richting de potentiële student is van groot belang. Hiervoor is een eenduidige toezegging van de verschillende verenigingen op korte termijn onontbeerlijk. Het panel heeft er echter vertrouwen in dat deze formele erkenning bij accreditatie van de opleiding door de beroepsvereniging zal worden gegeven.

Het panel heeft daarnaast een kritische kanttekening bij de naam van de opleiding. Hoewel veel van de werkzaamheden van de afgestudeerden gericht zijn op *functieherstel* doet de naam *Musculoskeletale Revalidatie* te weinig recht aan de breedte van het vak van de afgestudeerde. In het bijzonder voor sportfysiotherapeuten geldt dat een aanzienlijk deel van hun werkzaamheden zich niet laat omschrijven als revalidatie. Goed bewegen, zorgen voor een juiste belasting en voorkomen van letsel zijn voorbeelden van activiteiten die moeilijk onder de noemer "revalidatie" kunnen worden gevangen. Deze aarzeling van het panel is tijdens het locatiebezoek besproken met zowel het opleidingsmanagement als met het beroepenveld. Beide groepen onderkennen dat de naam van de opleiding te weinig recht doet aan de breedte van het werk van de afgestudeerden. Het opleidingsmanagement gaf aan dat de opleidingsnaam mede is gekozen om aan te sluiten bij het lectoraat *Musculoskeletale Revalidatie*. Ook gaven zowel het management als het beroepenveld aan geen beter alternatief te hebben. Dit kritiekpunt is voor het panel geen reden om tot een negatief oordeel te komen, aangezien de opleiding inhoudelijk aantoonbaar aansluit aan de eisen van de beroepspraktijk.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 1.1 'Domeinspecifieke eisen' als voldoende.

4.1.2 Master (facet 1.2)

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij algemene, internationaal geaccepteerde beschrijvingen van de kwalificaties van een master.

Bevindingen

In het informatiedossier beschrijft de HAN de beoogde eindkwalificaties aan de hand van vier rollen, te weten Specialist, Beroepsontwikkelaar, Professioneel leider en Adviseur. Onder deze vier rollen zijn 12 competenties omschreven. Deze competenties zijn ontleend aan de drie onderliggende beroepscompetentieprofielen. In aanvulling daarop staan nog specifieke competenties omschreven voor de afstudeerrichtingen sportfysiotherapie en orofaciaal fysiotherapie.

Op een hoger abstractieniveau staan in het informatiedossier tien leeruitkomsten gedefinieerd. Deze leeruitkomsten zijn in een tabel inzichtelijk gekoppeld aan de 12 competenties, het European Qualifications Framework (niveau 7), de taxonomie van Bloom en de Dublin descriptoren.

"Kennis en inzicht" staan op masterniveau als Dublin descriptor genoemd bij vijf van de tien leeruitkomsten, evenals "Toepassen van kennis en inzicht". "Oordeelsvorming" staat bij twee van de tien leeruitkomsten centraal. "Communicatie" wordt bij één van de leeruitkomsten specifiek genoemd, evenals "Leervaardigheden".

Aan de hand van het informatiedossier heeft het panel zo op hoofdlijnen kunnen vaststellen, dat aandacht is besteed aan alle Dublin descriptoren. Voor de meeste Dublin descriptoren bleek uit het informatiedossier in voldoende mate hoe deze waren gedekt door de leerdoelen. Voor de Dublin descriptor "Communiceren" kan het panel dit aan de hand van het dossier nog onvoldoende vaststellen. Hier is tijdens het locatiebezoek dan ook nadrukkelijk aandacht aan besteed in de gesprekken met de ontwikkelaars en de docenten. Gedurende het locatiebezoek nam bij het panel het inzicht toe in de wijze waarop voorzien was in de invulling van de Dublin descriptor "Communicatie". Ook deze descriptor bleek in voldoende mate gedekt door het programma.

Overwegingen

Op basis van het informatiedossier heeft het panel zich een eerste beeld kunnen vormen van de koppeling tussen de leeruitkomsten van de opleiding en de Dublin descriptoren. Voor de meeste Dublin descriptoren volstond het informatiedossier. De gesprekken gedurende het locatiebezoek hebben het panel voldoende vertrouwen gegeven dat ook de descriptor "Communicatie" voldoende tot uitdrukking komt in de opleiding. Het panel komt dan ook tot een voldoende oordeel op dit facet.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 1.2 'Master' als voldoende.

4.1.3 Oriëntatie hbo (facet 1.3)

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding sluiten aan bij de volgende beschrijvingen van een master in hbo:

- *De beoogde eindkwalificaties zijn mede ontleend aan de door (of in samenspraak met) het relevante beroepenveld opgestelde beroepsprofielen en/of beroepscompetenties.*
- *Een hbo-master heeft de kwalificaties voor het niveau van een zelfstandig en/of leidinggevend beroepsbeoefenaar in een beroep of spectrum van beroepen, dan wel het niveau van het functioneren in een multidisciplinaire omgeving waarvoor een hbo-opleiding vereist is of dienstig is.*

Bevindingen

Onder facet 1.1 (domeinspecifieke eisen) is reeds beschreven dat de HAN de opleiding heeft ingericht op basis van de rollen en competenties die zijn verwoord in de drie beroepscompetentieprofielen van de verschillende relevante beroepsverenigingen. Ook is onder facet 1.1 reeds beschreven dat de beroepspraktijk aantoonbaar betrokken is geweest bij de ontwikkeling van de opleiding. Het informatiedossier is door de opleiding ter becommentariëring aan deskundigen vanuit de beroepsverenigingen voorgelegd.

De gekozen werkvormen, waarbij een grote mate van zelfstandigheid van de student wordt verwacht, ondersteunen deze ontwikkeling verder. Het beredeneerd werken heeft een centrale plek in de opleiding. Het aanscherpen van deze vaardigheden stelt de student in staat om deze zelfstandigheid beter invulling te geven. Om de student beter voor te bereiden op het werken in een multidisciplinaire setting streeft de opleiding ernaar de student te laten participeren in een multidisciplinaire, klinische setting waarbij op de diverse rollen van de beroepsbeoefenaar appel wordt gedaan. In de opleiding wordt ruim aandacht besteed aan de rol van professioneel leider. De student wordt zo in staat gesteld om bijvoorbeeld zorginnovaties te implementeren.

Overwegingen

Het panel is van mening dat het programma van de opleiding aansluit bij de verschillende beroepscompetentieprofielen. Ook is het panel van mening dat de beroepspraktijk in voldoende mate is betrokken om een goede aansluiting tussen de opleiding en de eisen die de beroepspraktijk stelt te borgen. Het panel werd in zijn oordeel bevestigd door de duidelijke steun die tijdens het locatiebezoek vanuit het werkveld werd uitgesproken voor de opleiding.

De sterke nadruk die in het programma wordt gelegd op beredeneerd handelen, stelt de afgestudeerde master volgens het panel in staat om zelfstandig als beroepsbeoefenaar te acteren en een leidinggevende rol aan te nemen in een multidisciplinaire context. De opleiding biedt de student hiertoe in de opvatting van het panel voldoende handvatten aan. Aangezien de opleiding nog niet wordt aangeboden, kan nog niet worden vastgesteld dat de beoogde doelstellingen ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Het panel spreekt op basis van de informatie uit het informatiedossier en het locatiebezoek wel het vertrouwen uit dat dit kan worden gerealiseerd. Het panel beoordeelt dit facet dan ook als voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 1.3 'Oriëntatie hbo' als voldoende.

4.1.4 Samenvattend oordeel onderwerp 1 Doelstellingen opleiding

Het panel beoordeelt alle onderdelen van onderwerp 1 als voldoende. Het panel beoordeelt het onderwerp 'doelstellingen opleiding' als geheel dan ook als voldoende.

4.2 Programma

Het curriculum van de opleiding MMR bestaat uit 5 onderwijseenheden (OWE) te weten: Onderzoek en behandelen 1, Specialistische verdieping en stage, Praktijkgericht onderzoek 1, Praktijkgericht onderzoek 2/Leiden van innovaties en Onderzoek en behandelen 2.

De OWE's zijn verdeeld over drie jaren van 10 maanden. Elk jaar omvat 24 ECTS (672 studiebelastingsuren = sbu). De totale omvang van de opleiding bedraagt 72 ECTS (2016 sbu).

Het eerste jaar (10 maanden) wordt gevormd door de onderwijseenheid Onderzoek en behandelen 1. Deze module beslaat 24 ECTS en wordt afgerond met een portfolio-assessment en een performance assessment. Het eerste jaar is hetzelfde voor alle studenten.

In het tweede jaar ontwikkelen de studenten tijdens de onderwijseenheid Specialistische verdieping en stage (12+6 ECTS) specialistische kennis en vaardigheden. Elke specialisatie heeft een eigen programma. Waar relevant voor meerdere specialisaties, wordt het onderwijs gecombineerd aangeboden. In de tweede helft van het tweede jaar vindt tevens de onderwijseenheid Praktijkgericht onderzoek 1 plaats (6 ECTS). Deze onderwijseenheid moet uitmonden in een voorstel voor het onderzoek in het derde jaar. Ook in dit jaar vindt een portfolio-assessment en een performance assessment plaats.

Het derde jaar bestaat uit de onderwijseenheid Praktijkgericht onderzoek 2 / Leiden van innovaties (18 ECTS) en de eenheid Onderzoek en behandelen 2. Het praktijkgericht onderzoek wordt afgerond met een masterthesis, het onderwijsdeel Leiden van innovaties met een implementatieverslag. De verdiepende onderwijseenheid Onderzoek en behandelen 2 (6 ECTS) wordt afgesloten met een performance assessment. De masterthesis, het implementatieverslag en het performance assessment vormen tezamen de masterproef.

4.2.1 Eisen hbo (facet 2.1)

Het beoogde programma sluit aan bij de volgende criteria voor het programma van een hbo-opleiding

- *Kennisontwikkeling door studenten vindt plaats via vakliteratuur, aan de beroepspraktijk ontleend studiemateriaal en via interactie met de beroepspraktijk en of (toegepast) onderzoek.*
- *Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het vakgebied/de discipline.*
- *Het programma waarborgt de ontwikkeling van beroepsvaardigheden en heeft aantoonbare verbanden met de actuele beroepspraktijk.*

Bevindingen

Het informatiedossier stelt dat in de opleiding gewerkt wordt met een lijst van aanbevolen literatuur. Aangezien deze lijst niet in het informatiedossier was opgenomen heeft het panel deze lijst voorafgaand aan het locatiebezoek opgevraagd bij de opleiding. De opleiding heeft tijdig aan dit verzoek voldaan. Deze lijst betreft tekstboeken en geen wetenschappelijke artikelen. Voor de wetenschappelijke artikelen werkt de opleiding niet met een vaststaande lijst. De lijst met (Engelstalige) wetenschappelijke literatuur wordt continu geactualiseerd en binnen de onderwijseenheden aangeboden. Daarnaast is de

student verplicht telkens zelf relevante wetenschappelijke en vakliteratuur te zoeken. Bij de uitwerking van de verschillende opdrachten beschrijft de student welke bronnen hij heeft gebruikt bij de ontwikkeling van zijn onderwijsproducten. De student moet zijn keuze kunnen onderbouwen. De opleiding houdt hier toezicht op.

De verbanden met de actuele beroepspraktijk worden geborgd door zowel de docenten als de studenten zelf. De docenten komen uit de beroepspraktijk en zullen actuele ontwikkelingen presenteren aan de hand van lopend onderzoek en gerealiseerde projecten. In het eerste jaar wordt casuïstiek vooral door de docenten ingebracht. In het tweede jaar, de vakspecifieke verdieping, brengen studenten zelf vanuit hun eigen beroepspraktijk casuïstiek in. De geleerde vaardigheden worden in de eigen beroepspraktijk geoefend. Voor de masterproef tenslotte gebruikt de student de resultaten van een praktijkgericht onderzoek voor de verbetering en/of oplossing van een praktijkprobleem in zijn eigen organisatie. Hierdoor wordt de binding met de dagelijkse praktijk geborgd. Tijdens het locatiebezoek is in de gesprekken naar voren gekomen dat op termijn de lectoren Musculoskeletale Revalidatie verantwoordelijk worden voor de inhoud van het onderwijs. Hierdoor garandeert de opleiding dat niet alleen wordt aangesloten bij de dagelijkse praktijk, maar dat nieuwe ontwikkelingen en inzichten in de opleiding worden ingebracht.

In hoeverre de specialistische technische beroepsvaardigheden aansluiten bij de eisen die de beroepspraktijk stelt kon het panel op basis van enkel het informatiedossier nog onvoldoende vaststellen. De actualiteit was weliswaar voldoende aangetoond, maar er was twijfel over de volledigheid van de vaardigheden. Om dit na te gaan heeft het panel de opleiding verzocht nadere informatie te verschaffen over de aan te leren fysiotherapeutisch technische handelingen. Gedurende het locatiebezoek heeft het panel kennis kunnen nemen van de "Canon vaardigheden Master Musculoskeletale Revalidatie". Door te werken met een "canon" streeft de opleiding ernaar niet alleen actueel, maar ook zo volledig mogelijk te zijn.

Overwegingen

Het panel heeft kennis genomen van deze lijst en beoordeelt deze lijst als relevant en adequaat. De lijst van aanbevolen literatuur (theorie) en de "canon vaardigheden" (praktijk) zorgen tezamen daarnaast voor de borging van een voldoende robuuste "body of knowledge and skills" voor de masteropleiding. Het panel heeft zich er hierdoor van kunnen overtuigen dat de opleiding tenminste de kennis en vaardigheden aanbiedt die worden gevraagd door de beroepspraktijk. Door de onder 'bevindingen' benoemde verbanden met de actuele beroepspraktijk en de actuele ontwikkelingen in het onderzoek borgt de opleiding in de ogen van het panel de actualiteit en de aansluiting bij de continu veranderende beroepspraktijk. De binding met de actuele beroepspraktijk beoordeelt het panel als sterk. Inbreng van eigen casuïstiek en het doen van onderzoek in de eigen praktijk zorgen voor goede aansluiting met de dagelijkse praktijk. Het panel is dan ook van mening dat de opleiding voldoet aan alle vereisten van facet 2.1 (eisen hbo).

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 2.1 'Eisen hbo' als voldoende.

4.2.2 Relatie tussen doelstelling en programma (facet 2.2)

Het beoogde programma, het didactisch concept, de werkvormen en de wijze van toetsing weerspiegelen de te bereiken eindkwalificaties van de opleiding.

De te bereiken eindkwalificaties zijn aantoonbaar vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het beoogde programma.

Bevindingen

Het programma staat op hoofdlijnen beschreven in het informatiedossier. Op basis van enkel deze informatie kon het panel zich nog onvoldoende een oordeel vormen over het beoogde programma. Op verzoek van het panel heeft de opleiding daarom tijdens het locatiebezoek meer gedetailleerde informatie over het eerste studiejaar verschaft. Het panel heeft deze materialen bestudeerd en beoordeeld. De aanvullende materialen gaven het panel tezamen met de verschillende gesprekken gedurende het locatiebezoek een veel beter inzicht in het beoogde programma. Voor zover beschreven (het eerste jaar in detail, de latere jaren meer op hoofdlijnen) beoordeelt het panel de materialen als adequaat. De leerdoelen zijn in zijn algemeenheid zichtbaar vertaald in een programma.

Wel heeft het panel een tweetal inhoudelijke opmerkingen bij het beoogde programma.

- 1) De communicatievaardigheden krijgen gedurende het programma weliswaar frequent aandacht, maar het panel mist nog expliciete aandacht voor dit onderwerp in het programma. Het panel heeft de indruk dat communicatie zo in het programma verweven zit, dat het panel communicatie ten onrechte in eerste instantie als beperkt beoordeeld. Het panel heeft echter niet kunnen vaststellen dat de geformuleerde leerdoelen op dit vlak ook daadwerkelijk worden gerealiseerd. Dit kan komen doordat voor het tweede en derde jaar nog onderwijsmaterialen moeten worden ontwikkeld.
- 2) De wijze waarom de specialisatie Manuele Therapie nu is vormgegeven lijkt erg "orthopedisch" van aard. Het panel heeft niet kunnen vaststellen dat andere theoretische en daaruit voortvloeiende praktische concepten zoals het biopsychosociaal model ook in voldoende mate aan bod komen in het specialistische programma. Voor de vervolgjaren van de opleiding moeten deze nog studiematerialen worden ontwikkeld. Of er daadwerkelijk sprake is van een ommissie, of van "werk in uitvoering" kan het panel niet objectief vaststellen. Bij de gesprekken gedurende het locatiebezoek is naar voren gekomen dat de opleiding voornemens is om ook andere theoretische concepten een plaats te geven in het curriculum.

Het didactisch concept van de opleiding gaat uit van competentiegericht leren met een toenemende complexiteit in de problematiek. Meer concreet worden de volgende concepten gehanteerd: samenwerkend leren (jaar 1), Action Learning (jaar 2) en de Creatieve Actie Methodologie (CAM) (jaar 3). De verschillende onderwijsconcepten worden in het informatiedossier nader toegelicht. De gehanteerde onderwijsconcepten zijn concepten waar de HAN reeds de nodige ervaring mee heeft opgedaan en waar studenten en docenten bij reeds bestaande opleidingen tevreden over zijn. Het didactisch concept komt overeen met de mate van zelfstandigheid die van een masterstudent mag worden verwacht.

De toetsvormen staan kort beschreven in het informatiedossier. Aan de hand van enkel het informatiedossier kon het panel zich echter nog onvoldoende een beeld vormen van de verschillende toetsen. Het panel heeft de opleiding hierover dan ook voorafgaand aan het locatiebezoek om aanvullende informatie gevraagd. Ook tijdens het locatiebezoek is in verschillende gesprekken nadrukkelijk aandacht besteed aan de toetsing. De aanvullend

verkregen informatie, schriftelijk en mondeling, hebben het panel overtuigd van voldoende robuustheid van de toetsing.

Overwegingen

In het algemeen heeft het panel een positief beeld van het programma. De leerdoelen zijn ambitieus, maar het panel is er voldoende van overtuigd dat de leerdoelen op de juiste wijze zijn vertaald naar een inhoudelijk sterk programma. Wel is het panel van mening dat communicatie meer expliciete aandacht zou moeten krijgen in de opleiding. Het panel heeft overigens wel vast kunnen stellen dat bij veel onderdelen van het programma, zij het soms impliciet, wel aandacht is voor de communicatie. Ook betreft het panel in zijn overweging dat de opleiding de studiejaren vanaf jaar 2 nog verder zal ontwikkelen. Dit punt is derhalve voor het panel onvoldoende aanleiding om tot een negatief oordeel te komen. Ook komt het programma voor de specialisatie Manueel Therapeut op het panel als sterk "orthopedisch" over. Het panel acht het van belang dat de student, zeker op masterniveau, met meerdere theoretische concepten in aanraking komt. Indien hieraan bij de ontwikkeling van de studiematerialen van met name het tweede jaar niet bijzonder aandacht zou worden gegeven zou het panel dit als een belangrijke omissie in het programma beoordelen. Aangezien niet alle lesmaterialen nog zijn ontwikkeld, en het panel dus niet objectief kan vaststellen of er daadwerkelijk sprake zal zijn van een omissie, maar het panel er vertrouwen in heeft dat de opleiding deze punten nog verder zal ontwikkelen, komt het panel op basis van uitspraken van ontwikkelaars en het algehele vertrouwen in het team tot een positief oordeel.

Het panel heeft kennis kunnen nemen van de gehanteerde didactische concepten. Het panel is van mening dat de gehanteerde concepten aansluiten bij de doelgroep (masterstudenten met veelal werkervaring). De didactische concepten zijn adequaat gefundeerd en de HAN heeft ervaring met de genoemde concepten. Het panel beoordeelt het didactisch concept en de gekozen werkvormen dan ook als voldoende.

Voorafgaand aan het locatiebezoek had het panel de vrees dat de toetsing sterk leunde op beoordeling van producten als essays en andere werkstukken en minder op kennistoetsing. Door bestudering van de aanvullende informatie en toelichting gedurende het locatiebezoek is deze vrees weggenomen. Met name de toelichting op het "performance assessment" en de meer gedetailleerde beschrijving van de masterproef hebben bij het panel de zorgen weggenomen. Het panel beoordeelt de toetsing dan ook als voldoende. Wel geeft het panel de opleiding ter overweging om communicatie meer expliciet te toetsen en groei van de student meer expliciet te monitoren.

Het panel is, alles overwegende, van mening dat het programma, het didactisch concept, de werkvormen en de wijze van toetsing de te bereiken eindkwalificaties van de opleiding weerspiegelen. Het panel beoordeelt dit facet als geheel dan ook als voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 2.2 'Relatie tussen doelstelling en programma' als voldoende. Wel geeft het panel de opleiding ter overweging het onderwerp communicatie een meer expliciete plek in het programma te geven, zowel in het onderwijsaanbod als in de toetsing. Ook geeft het panel de opleiding ter overweging om andere theoretische concepten in de manuele therapie meer nadrukkelijk aandacht te geven in de opleiding. Het panel heeft voldoende vertrouwen dat beide elementen nog aandacht zullen krijgen bij de nadere ontwikkeling van studiematerialen voor de vervolgjaren.

4.2.3 Samenhang programma (facet 2.3)

Het beoogde programma is inhoudelijk samenhangend.

Bevindingen

Het informatiedossier beschrijft de inhoudelijke samenhang van het programma als volgt: "Het programma kent een opbouw in complexiteit en thematiek. In de eerste jaren ligt de nadruk op de ontwikkeling van musculoskeletale kennis, vaardigheden en attitude van een musculoskeletaal klinisch specialist. Vervolgens specialiseert de student zich tot manueel therapeut, sportfysiotherapeut of orofaciaal fysiotherapeut. De opgebouwde kennis, vaardigheden en attitudes in het eerste jaar zijn hier de basis voor. Aan het einde van het tweede jaar en in het derde jaar benut de student de in studiejaar 1 en 2 ontwikkelde kennis, vaardigheden en attitudes voor het ontwikkelen van competenties ten aanzien van de rollen beroepsontwikkelaar, leider en adviseur. Aan het einde van de opleiding laat de student zien dat hij als klinisch specialist alle vereiste competenties beheerst en ook de vereiste leeruitkomsten heeft behaald."

Hoewel het panel zich kan vinden in deze algemene beschrijving en het programma als geheel samenhangen oogt, achtte het panel de geboden informatie in het informatiedossier onvoldoende om vast te stellen of er daadwerkelijk sprake was van een samenhangend programma, met name de samenhang tussen de theorie en de praktijk (vaardigheden-onderwijs) in het onderwijs; Dit leken aanvankelijk gescheiden onderwijsdelen. Om deze reden heeft het panel verzocht voorafgaand aan het locatiebezoek een nadere beschrijving van het programma aan te leveren. Naast de schriftelijke informatie is dit aspect gedurende het locatiebezoek in meerdere gesprekken aan de orde geweest. Deze gesprekken waren voor het panel zeer verhelderend. De verschillende werkvormen bleken geen gescheiden werelden. In het vaardighedenonderwijs is nadrukkelijk ruimte voor de motivatie van het handelen. Niet alleen het "hoe", ook het "waarom". De dialoog met, veelal gepromoveerde, docenten zorgt voor inbreng van kritisch denken en klinisch redeneren in het vaardigheden-onderwijs. Hierdoor sluiten de verschillende werkvormen op elkaar aan en wordt de samenhang sterk bevorderd.

Overwegingen

Hoewel het panel zich op basis van de schriftelijke informatie in eerste instantie nog geen goed beeld van de samenhang kon vormen, is veel van de aarzeling die het panel tijdens het locatiebezoek weggenomen. Op hoofdlijnen is het programma samenhangend, maar om tot een oordeel te komen over de samenhang van de verschillende onderwijsonderdelen had het panel aanvullende informatie nodig. Deze informatie is gedurende het locatiebezoek gekomen. Het panel heeft zich laten overtuigen van de samenhang in het programma en tussen de verschillende werkvormen; het programma is duidelijk en helder opgebouwd en het is duidelijk dat het programma in later jaren meer specialistisch is. Het panel beoordeelt de samenhang van het programma dan ook als voldoende robuust.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 2.3 'Samenhang programma' als voldoende.

4.2.4 Studielast (facet 2.4)

Het beoogde programma is studeerbaar doordat factoren die betrekking hebben op dat programma en die de studievoortgang belemmeren zoveel mogelijk worden weggenomen.

Bevindingen

Het programma bestaat in totaal 2016 studiebelastinguren, verdeeld over verschillende onderwijsseenheden en werkvormen. In onderstaande tabel, overgenomen uit het informatiedossier, staan de studiebelastinguren onderverdeeld naar jaar en werkvorm.

Jaar	Hoor-college	Vaardigheidslessen	Werk-groepen	Journal club/responsiecollege	Contact-uren groep	Contact-uren indiv.	Stage	Zelfstudie e.a.
1	30	50	40	30	150	20	32	470
2	37,5	25	55	15	132,5	20	96	423,5
3	12	6	20	-	38	20	64	550
totaal	79,5	81	115	45	320,5	60	192	1443,5
Totaal opleiding								2016

Op basis van de beschrijving van de studielast stelt het panel vast, dat er sprake is van aanzienlijke verschillen in EC's / sbu's tussen het voorgestelde programma aan de HAN en bestaande opleidingen, bijvoorbeeld in de Manuele Therapie. De opleiding aan de HAN lijkt korter dan gebruikelijk in Nederland (72 versus 90 EC). Het panel heeft dan ook om nadere informatie gevraagd over de wijze waarop de studielastberekening tot stand is gekomen. De HAN heeft de inschatting goed kunnen onderbouwen en het panel gaat er vooralsnog dan ook van uit dat de inschatting accuraat is. Wel constateert het panel dat sommige activiteiten in het curriculum, zoals snijzaal, als extracurriculair worden aangemerkt. Het is dus goed mogelijk dat een student in de praktijk meer uren aan de opleiding besteedt dan ingeschat. Het panel heeft bij de opleiding nagevraagd waarom de HAN gekozen heeft voor een andere studielast dan andere, vergelijkbare opleidingen. De HAN heeft aangegeven zich bij het vaststellen van de studiebelasting niet alleen te hebben gespiegeld aan Nederlandse, maar ook aan buitenlandse opleidingen. In deze vergelijking wijkt de opleiding MMR naar eigen zeggen niet noemenswaardig af. De verschillen zijn, internationaal gezien, groot.

Als maatregelen die de HAN neemt om de studievoortgang te bevorderen staan in het informatiedossier genoemd:

- "Heldere en strak gehanteerde toelatingscriteria, zoals vastgelegd in de intakeprocedure
- Een intakegesprek per student waarin ervaring en leerbehoefte centraal staan om zo recht te doen aan verschillen tussen studenten.
- Doorlopende begeleiding waarin aandacht gegeven wordt aan eigen leervragen en eventuele problemen van de student in verband met studie en professionele ontwikkeling van de klinisch specialist.
- Het werken met het in de eigen werkpraktijk uit te voeren praktijkopdrachten (al dan niet afkomstig uit de eigen werkpraktijk of werkpraktijk van anderen).
- De eis dat de student naast het volgen van de masteropleiding 12 uur per week werkt op een voor de opleiding relevante werkplek.

- Een goede informatievoorziening, onder andere via ICT: maximale transparantie over curriculum, inhouden, toetsen, et cetera.
- Een goede beschikbaarheid van een gekwalificeerd, herkenbaar en aanspreekbaar kernteam van docenten.
- De mogelijkheid tot uitloop van de studie tot maximaal drie maanden aansluitend aan het derde studiejaar (in de zomermaanden).
- Extra overleg bij dreigende studievertraging van de student waarin de mogelijkheden voor het vinden van oplossingen worden gezien."

Het panel heeft kennis genomen van de maatregelen zoals beschreven in het informatiedossier. In zijn algemeenheid stelt het panel vast, dat de HAN zich inspant om de studievoortgang te bevorderen. Op enkele specifieke punten (studiebegeleiding, instroom en ICT) wordt later in dit advies teruggekomen.

Overwegingen

De inschatting van het aantal uren lijkt in de ogen van het panel conservatief. Dezelfde leerdoelen als bij reeds bestaande opleidingen sportfysiotherapie en manuele therapie moeten worden gehaald, terwijl het aantal EC's lager is dan in Nederland gebruikelijk is, ook al voldoet de opleidingsduur aan de algemene norm van 60 EC voor het master niveau. Gegeven de degelijke onderbouwing van de wijze waarop het aantal uren is ingeschat, heeft het panel op dit moment onvoldoende reden om te twifelen aan het opgegeven aantal studiebelastinguren. Ook heeft het panel er in zijn overwegingen rekening mee gehouden dat sommige andere opleidingen "learning on the job" als studieuren kwalificeren, terwijl het aantal uren in de MMR opleiding allemaal als "zuivere studie-uren" kunnen worden aangemerkt. Dit verklaart mogelijk (een deel van het) verschil. Een andere bron van verschil is gelegen doordat enkele activiteiten als extracurriculair zijn aangemerkt.

In het informatiedossier staat een aantal maatregelen benoemd om factoren die de studievoortgang belemmeren weg te nemen. De meeste van de genoemde maatregelen kunnen door het panel worden onderschreven. In positieve zin valt de ICT-infrastructuur op (zie facet 4.1, materiële voorzieningen). het panel is dan ook van mening dat de HAN voldoende maatregelen neemt om factoren die de studievoortgang belemmeren wegneemt.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 2.4 'Studielast' als voldoende. Wel geeft het panel de opleiding ter overweging om de studiebelasting goed te monitoren en -indien daar aanleiding toe is- hetzij maatregelen te nemen in het programma, hetzij het aantal uren in formele zin uit te breiden. De opleiding zou daarmee ook meer in lijn komen met wat in Nederland gebruikelijk is voor een hbo-masteropleiding fysiotherapie.

4.2.5 Instroom (facet 2.5)

Het beoogde programma sluit qua vorm en inhoud aan bij de kwalificaties van de instromende studenten: hbo-master: bachelor en eventueel (inhoudelijke) selectie.

Bevindingen

Alle instromende studenten moeten een bacheloropleiding fysiotherapie hebben afgerond. In beginsel is het hebben van twee jaar werkervaring vereist. De instromende student zal dus reeds een aanzienlijke mate van zelfstandigheid bezitten. Studenten die de opleiding tot fysiotherapeut aan de HAN hebben gevolgd en een specifieke verdiepende minor hebben gevolgd kunnen rechtstreeks instromen zonder deze werkervaring. Wel is voor alle

instromende studenten het hebben van een relevante werkplek (tenminste 12 uur) een vereiste.

Alle potentiële studenten krijgen een intakegesprek, waarna een niet bindend advies volgt om a) niet aan te melden, b) in te schrijven voor de gehele opleiding of c) een instroom assessment te doorlopen om te bezien of er vrijstellingen kunnen worden verkregen. Hiervoor is een portfolio noodzakelijk. De procedure staat helder beschreven in het informatiedossier. Ook beschrijft het informatiedossier de mogelijkheid om een EVC-procedure te doorlopen. Hierover heeft het opleidingsmanagement echter meegedeeld dat hier voorlopig van wordt afgezien. Dit is een HAN-brede beleidsbeslissing.

Overwegingen

De vorm van het programma komt in de ogen van het panel voor de meeste studenten overeen met de mate van ontwikkeling die de masterstudent heeft bereikt. Van de student wordt verwacht dat hij of zij in staat is om zelfstandig te leren. Hier mag gezien het instroomprofiel vanuit worden gegaan. Bovendien zijn alle studenten reeds werkzaam in de beroepspraktijk, waardoor een grote mate van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid mag worden verwacht. Het panel stelt derhalve vast dat het beoogde programma qua vorm en inhoud aansluit bij de kwalificaties van de meeste instromende studenten.

Wel maakt het panel hierbij de kanttekening dat de intakeprocedure wel voorziet in vrijstellingen indien de instromende student reeds aantoonbaar over bepaalde kwalificaties beschikt, maar niet voorziet in een procedure om mogelijke lacunes vast te stellen. Met name voor fysiotherapeuten die langer geleden zijn opgeleid kan de opleiding een forse uitdaging zijn. Het evidence based denken, inclusief het ICT-ondersteund zoeken en raadplegen van wetenschappelijke literatuur, zal voor recent afgestudeerde fysiotherapeuten geen probleem zijn. Zij zijn hierin immers reeds "opgevoed". Wie langer geleden is afgestudeerd heeft deze ontwikkelingen in mindere mate meegekregen en zal op dit vlak een flinke kluif hebben aan de opleiding. Dit geldt ook voor methodologie van onderzoek en statistiek. In zijn afweging acht het panel het ontbreken van een dergelijk cursusaanbod niet doorslaggevend, aangezien de opleiding voor alle studenten een intakeprocedure verplicht stelt. Hierin zou een dergelijke omissie moeten worden gesignaleerd, met een negatief advies (of een advies eerst elders bijscholing te zoeken) tot gevolg. Overwegend dat de opleiding een welomschreven "deurbeleid" heeft en dat dus verwacht mag worden dat alleen die studenten instromen die ook een goede kans van slagen hebben komt het panel op dit facet tot een positief oordeel: voor diegenen die een positief advies krijgen tijdens de intake, zal het beoogde programma qua vorm en inhoud aansluiten bij de kwalificaties van de instromende student.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 2.5 'Instroom' als voldoende.

4.2.6 Duur (facet 2.6)

De opleiding voldoet aan formele eisen m.b.t. de omvang van het curriculum: hbo-master met minimaal 60 studiepunten.

Bevindingen

Het programma omvat 72 ECTS (2016 sbu). Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de vereiste minimum studieomvang van 60 studiepunten.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat het programma voldoet aan de formele eisen met betrekking tot de omvang van het curriculum. Het panel beoordeelt het facet 2.6 'Duur' derhalve als voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 2.6 'Duur' als voldoende.

4.2.7 Samenvattend oordeel onderwerp 2 Programma

Het panel beoordeelt alle onderdelen van onderwerp 2 als voldoende. Het panel beoordeelt het onderwerp 'Programma' als geheel dan ook als voldoende.

4.3 Inzet personeel

4.3.1 Eisen hbo (facet 3.1)

De opleiding sluit aan bij de volgende criteria voor de inzet van personeel van een hbo-opleiding: Het onderwijs zal voor een belangrijk deel worden verzorgd door personeel dat een verbinding legt tussen de opleiding en de beroepspraktijk.

Bevindingen

Het informatiedossier benoemt de volgende vijf criteria die van belang zijn bij de aanname van onderwijzend personeel:

1. inhoudelijke bekwaamheid ten aanzien van (deel-)gebied(en): musculoskeletale revalidatie, medische-, psycho-, sociale-, biomechanische-, verander-/innovatie management basiswetenschappen;
2. ervaringen met de uitvoering van praktijkgericht en/of wetenschappelijk onderzoek;
3. wetenschappelijke achtergrond (de opleiding streeft ernaar dat 40% van de kerndocenten masterniveau heeft of is gepromoveerd) of anders functionerend op masterniveau;
4. praktijkdocenten hebben minimaal 5 jaar ervaring als klinisch specialist.
5. didactische ervaringen.

Verbinding met de actuele ontwikkelingen met de beroepspraktijk wordt onder meer geborgd doordat een aantal interne HAN-docenten lid is van de kenniskring van het Lectoraat Musculoskeletale Revalidatie. Een groot aantal docenten is naast zijn aanstelling bij de HAN nog werkzaam als fysiotherapeut, doorgaans op masterniveau. De verbinding met de "dagelijkse beroepspraktijk" wordt versterkt door de inzet van gastdocenten die gastcolleges of praktijklessen verzorgen op basis van hun specifieke bekwaamheid.

De CV's van de leden van het ontwikkelteam zijn opgenomen in het informatiedossier. Het panel heeft hierdoor kennis kunnen nemen van de CV's van een beperkt aantal docenten. Aangezien het panel dit beeld te beperkt achtte om tot een gedegen oordeel te komen op dit facet, heeft het panel aanvullende informatie opgevraagd over het docententeam. De HAN heeft het panel voorafgaand aan het locatiebezoek een overzicht van beoogde docenten ter beschikking gesteld. In dit overzicht staat vermeld wie welke onderwijsdeel gaat verzorgen. Ook is in het overzicht aangegeven of de docenten beschikken over praktijk-, onderwijs- of onderzoekservaring. Veel van de opgevoerde docenten zijn bij het panel bekend. Het panel beoordeelt deze beoogde docenten overwegend als professionals en wetenschappers die een verbinding kunnen leggen tussen de opleiding en de beroepspraktijk.

Overwegingen

Het panel is van mening dat de HAN criteria hanteert die relevant zijn voor dit facet. Op basis van de beschikbare CV's en de lijst met beoogde docenten stelt het panel vast dat de opleiding erin slaagt om dit beleid in de praktijk te realiseren. Het panel is zonder twijfel van mening dat de beoogde docenten een verbinding kunnen leggen tussen de opleiding en de beroepspraktijk. Het panel beoordeelt dit facet dan ook als voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 3.1 'Eisen hbo' als voldoende.

4.3.2 Kwantiteit personeel (facet 3.2)

Er wordt voldoende capaciteit vrijgemaakt om de nieuwe opleiding te kunnen starten.

Er wordt voldoende capaciteit vrijgemaakt om de nieuwe opleiding te kunnen continueren

Bevindingen

De in het informatiedossier opgenomen kwantitatieve informatie is summier. De in het informatiedossier opgenomen informatie is beperkt tot: "Per onderwijseenheid en ten behoeve van de studiebegeleiding wordt een team van docenten samengesteld, waarbij de voor de onderwijseenheid verantwoordelijke docent zorg draagt voor afstemming tussen docenten (van één onderwijseenheid of de studieloopbaanbegeleiding) onderling en afstemming met andere onderwijseenheden." en "Inzet van personeel vindt plaats overeenkomstig de richtlijnen van het Instituut HAN Masterprogramma's." Het panel heeft derhalve aan de HAN aan nadere, kwantitatieve informatie gevraagd. Desgevraagd heeft de HAN laten weten dat in totaal zijn per cohort 4.722 uur docenturen beschikbaar zijn over 3 jaar, bij een groepsgrootte van 24 studenten. De docent-studentratio komt daarmee overeen met 1:25 Fte per studiejaar (bij de opleiding met een studiebelasting van 16 uur per week).

Overwegingen

Op basis van enkel de in het informatiedossier opgenomen informatie kon het panel niet tot een oordeel komen. De op verzoek alsnog ter beschikking gestelde informatie geeft een duidelijk, maar globaal beeld van de inzet van personeel. Het panel is van mening dat de docent-studentratio voldoende is voor de uitvoering van het programma. De HAN is daarnaast ervaren in het ontwikkelen en aanbieden van hbo masteropleidingen gericht op de werkende professional. De docentbegroting sluit aan bij de andere masteropleidingen van de HAN. Het panel heeft derhalve geen reden om aan te nemen dat er te krap begroot zou worden.

Tijdens het locatiebezoek is ten slotte uitgesproken dat studenten altijd in de gelegenheid zullen worden gesteld om de specialisatie van hun keuze te volgen, ook als het om een zeer klein aantal studenten gaat dat voor een specifieke specialisatie kiest.

Hoewel de beschikbare informatie summier is, is het panel van mening dat het in vertrouwen een positief oordeel kan uitspreken en beoordeelt dit facet derhalve als voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 3.2 'Kwantiteit personeel' als voldoende.

4.3.3 Kwaliteit personeel (facet 3.3)

Het in te zetten personeel is gekwalificeerd voor een inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma

Bevindingen

In paragraaf 4.3.1 (facet 3.1) van dit advies zijn reeds enkele kwaliteitscriteria genoemd die van belang zijn bij het contracteren van personeel. In aanvulling hierop staat in het informatiedossier vermeld dat voor scholing en bijsluiting is bij iedere HAN-docent 10% in de jaartaak is opgenomen. Docenten die promoveren worden daarvoor extra gefaciliteerd. Voor zover docenten geen ervaring hebben met Action Learning en CAM en binnen dit gedeelte van het onderwijsproces betrokken zijn, worden zij hierin geschoold en begeleid.

Bovendien verzorgen medewerkers van het Service Centrum Onderwijs van de HAN vóór aanvang van de masteropleiding een scholing aan alle docenten, waarbij de didactische componenten van de opleiding toegelicht worden.

Na de uitvoering van het onderwijs worden alle docenten, conform het kwaliteitsplan van de opleiding, geëvalueerd op inhoudelijke deskundigheid, actualiteit van aangeboden leerstof in relatie tot praktijk, interactie met de groep en het stimuleren van het individuele leerproces.

Bij het aanstellen van de coördinatoren wordt in aanvulling op bovenstaande, overwegend didactische, eisen gelet op diens organisatorische competenties. De coördinator beschikt tijdens zijn werkzaamheden over medewerkers (secretarieel, financieel-economisch, studentzaken, PR en communicatie) van het servicebedrijf van de HAN .

In aanvulling op bovengenoemde heeft het panel kennis genomen van de CV's van het ontwikkelteam en de namen van de beoogde docenten, van wie er veel bij het panel bekend zijn. Op basis van de CV's en het namenoverzicht concludeert het panel vast dat de HAN de beleidregels bij de werving in de praktijk kan vasthouden. De beoogde docenten zijn in de ogen van het panel gekwalificeerd. De criteria voor master en doctorgraden worden ruimschoots gehaald. Ruim 70% is op masterniveau gekwalificeerd. Aan aanzienlijk aantal (8 van de 21) is gepromoveerd.

Overwegingen

Het panel heeft kennis kunnen nemen van het beleid en de praktijk omtrent het personeel. Het beleid is op papier goed. Het panel ziet in de CV's en de lijst van docenten het beleid in de praktijk bevestigd. Het panel komt op dit facet dan ook zonder enige aarzeling tot een voldoende oordeel.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 3.3 'Kwaliteit personeel' als voldoende.

4.3.4 Samenvattend oordeel onderwerp 3 Inzet personeel

Het panel beoordeelt alle onderdelen van onderwerp 3 als voldoende. Het panel beoordeelt het onderwerp 'Inzet personeel' als geheel dan ook als voldoende.

4.4 Voorzieningen

4.4.1 Materiële voorzieningen (facet 4.1)

De beoogde huisvesting en materiële voorzieningen zijn toereikend om het programma te realiseren.

Bevindingen

De huisvesting en materiële voorzieningen staan beschreven in het informatiedossier. Ook heeft het panel tijdens het locatiebezoek een rondleiding gehad en is de ICT-leeromgeving gedemonstreerd. De materiële voorzieningen zijn reeds voor verschillende paramedische opleidingen door NVAO- en visitatiepanels als goed beoordeeld. Naast de eigen HAN-infrastructuur aan de Kapittelweg in Nijmegen maakt de HAN ten behoeve van de opleiding MMR gebruik van de HAN-locatie bij sportcentrum Papendal (voor de specialisatie Sportfysiotherapie) en faciliteiten binnen de faculteit Tandheelkunde van het Universitair Medisch Centrum te Nijmegen (voor de specialisatie Orofaciale fysiotherapie). Alle studenten kunnen voor extracurriculair onderwijs ook gebruik maken van de snijzaal van het UMCN voor anatomische demonstraties. Binnen de HAN zijn naast de lesruimten en kleine werkgroep ruimten diverse laboratoria met relevante apparatuur beschikbaar.

Aangezien de student voor een groot deel zelfstandig studeert is een adequate ICT-infrastructuur onontbeerlijk. De kern van de ICT-ondersteuning voor de opleiding bestaat uit HAN-Scholar en HAN-DPF (digitaal portfolio). HAN-Scholar is de leer- en werkomgeving van de HAN, waar zowel studenten als medewerkers met elkaar kunnen samenwerken. Hier worden ook alle leermaterialen en begeleidende materialen digitaal beschikbaar gesteld. De Action Learning werkgroepen kunnen gebruik maken van besloten sites op HAN-Scholar. Met het HAN Digitaal Portfolio heeft elke student een besloten website waarin hij de eigen ontwikkeling tijdens de studie documenteert en presenteert, voor feedback of assessment. De student heeft, naast de fysieke mediatheekvoorziening, tenslotte online toegang tot een zeer uitgebreide full-text wetenschappelijke online bibliotheek met alle gebruikelijke zoekmachines zoals PubMed, Medline en Cochrane.

Overwegingen

Het panel heeft kennis genomen van beschikbare infrastructuur op papier en in de praktijk en beoordeelt deze als goed. De online leeromgeving HAN-Scholar met het digitaal portfolio wordt door het panel als adequaat beoordeeld. De toegang tot wetenschappelijke publicaties wordt door het panel als zeer goed beoordeeld, in het bijzonder door de toegang tot vele full-text wetenschappelijke artikelen, zowel binnen de HAN als vanuit huis. De lijst van tijdschriften is groot en zonder meer toereikend. Ook zeer mooi is de onderzoeks-infrastructuur met goed geëquiperde laboratoria. Het panel waardeert het tenslotte zeer dat voor de afstudeerrichting orofaciale fysiotherapie capaciteit is ingeleend bij de faculteit tandheelkunde. Het panel beoordeelt de materiële voorzieningen dan ook zonder meer als voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 4.1 'Materiële voorzieningen' als voldoende.

4.4.2 Studiebegeleiding (facet 4.2)

Er is voorzien in personele capaciteit voor studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten die adequaat zijn met het oog op de studievoortgang.

Bevindingen

De studiebegeleiding staat omschreven in het informatiedossier. Het informatiedossier stelt: "Per student is 6 uur studieloopbaanbegeleiding gereserveerd. Doelen van de studieloopbaanbegeleiding zijn:

- Monitoren van de studievoortgang
- Bepalen van het gewenste leertraject
- Reflecteren op leer- en stagemomenten
- Loopbaanontwikkeling door de student

Naast de gestructureerde en persoonlijke studieloopbaanbegeleiding maakt de HAN voor de informatievoorziening gebruik van de eerder genoemde elektronische leeromgeving HANScholar, die ook vanuit huis via internet 24 uren per dag beschikbaar is. Studenten worden op de hoogte gesteld van de onderwijsorganisatie door middel van het opleidingsstatuut, (tentamen)roosters, studenthandleidingen en boekenlijsten. De opleiding streeft ernaar deze informatie tijdig te verstrekken." Elders in het dossier staat vermeld: "In geval van studievoortgangproblemen kan de student gebruik maken van extra deskundigheden die binnen de Hogeschool aanwezig zijn. De kosten van deze begeleiding (bijvoorbeeld voor een psycholoog) zijn voor rekening van de student."

Het onderwerp studiebegeleiding is tijdens het locatiebezoek met het opleidingsmanagement besproken. Het management heeft toegelicht dat de grens van zes uur begeleiding niet moet worden gezien als een harde grens. Ten eerste is in aanvulling op de formele begeleiding sprake van informele begeleiding door de frequente contacten met verschillende begeleidende docenten. De groepen zijn zodanig klein dat veel van de begeleiding via persoonlijk, informeel contact zal plaats vinden. Maar ook als de student wel meer uren formele begeleiding nodig heeft, dan zal dit worden geacommodeerd. De HAN heeft geen procedure voor het in rekening brengen van uren studiebegeleiding en het management verwacht niet dat er daadwerkelijk kosten in rekening zullen worden gebracht indien het aantal uren studiebegeleiding meer dan zes bedraagt.

Overwegingen

De ICT infrastructuur is adequaat. Het panel heeft dan ook geen reden om te twijfelen aan de informatievoorziening via de virtuele leer-werkomgeving. Wel heeft het panel zich verbaasd over de gestelde grens van zes uren studiebegeleiding. Overwegende dat het management heeft uitgesproken dat niet wordt verwacht dat er daadwerkelijk kosten in rekening gebracht worden indien zes uur niet toereikend is, komt het panel toch tot een voldoende oordeel. Bij dit oordeel heeft meegespeeld dat de opleiding inderdaad kleinschalig van opzet is. Wel is het panel van mening dat de afwezigheid van een "harde bovengrens in de studiebegeleiding" voor de student inzichtelijk moet zijn.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 4.2 'Studiebegeleiding' als voldoende.

4.4.3 Samenvattend oordeel onderwerp 4 Voorzieningen

Het panel beoordeelt beide onderdelen van onderwerp 4 als voldoende. Het panel beoordeelt het onderwerp 'Voorzieningen' als geheel dan ook als voldoende.

4.5 Interne kwaliteitszorg

4.5.1 Systematische aanpak (facet 5.1)

Er is voorzien in een systeem van interne kwaliteitszorg, waarbij mede aan de hand van toetsbare streefdoelen en periodieke evaluaties verbetermaatregelen worden getroffen.

Bevindingen

De kwaliteitszorg van de MMR opleiding is ingebed in de HAN-brede kwaliteitsinfrastructuur. De kwaliteitsinfrastructuur is door verschillende panels bij diverse opleidingen beoordeeld als voldragen, gedegen en goed.

Over het kwaliteitbeleid binnen de opleiding stelt het informatiedossier:

"De kwaliteit van de opleiding wordt bewaakt bij de instroom, tijdens het opleidingsproces en de uitstroom. Aan het einde van ieder studiejaar stelt het opleidingsmanagement een kwaliteitsjaarplan op. Dit omvat onder meer:

- de kwantitatieve gegevens rond de instroom, de doorstroom en de uitstroom;
- een beschrijving en analyse van de verschillende evaluaties gedurende het studiejaar, waaronder:
 - o de docentevaluaties door studenten, in algemene zin
 - o de evaluaties van docenten over het onderwijs
 - o de OWE-enquêtes, uitgevoerd middels HBO-spiegel.nl
 - o het landelijk Student Tevredenheids Onderzoek (STO),
 - o feedback vanuit de BeroepenVeldCommissie (BVC) met extern vertegenwoordigers van het werkveld
 - o feedback vanuit kerndocenten en de OpleidingsCommissie (OC) met vertegenwoordigers van studenten en docenten
- de hieraan verbonden conclusies, verbeterpunten en verbeteracties, conform PDCA-cyclus uitgevoerd;
- de rapportage over eerder vastgestelde verbeterpunten op basis van evaluaties.

Het kwaliteitsjaarplan is toegankelijk voor alle betrokkenen. Het plan wordt besproken in de Curriculum Commissie (CC), de BVC, de OC en in het overleg met het management van het Instituut HAN Masterprogramma's waarin de masteropleidingscoördinatoren zitting hebben. Binnen het laatstgenoemde overleg is er de mogelijkheid om zaken die afzonderlijke masteropleidingen overstijgen in gezamenlijkheid aan te pakken."

Het informatiedossier voorziet voorts in een uitvoerige en gedetailleerde beschrijving van alle instrumenten, de frequentie waarmee deze instrumenten worden ingezet en de procedures van feedback en verbetering. Er wordt aantoonbaar gewerkt met concrete doelen. Deze doelen staan expliciet genoemd in het "Kwaliteitszorgplan Masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie", dat als bijlage bij het informatiedossier is opgenomen.

Overwegingen

Het panel heeft kennis genomen van de kwaliteitszorg zoals beschreven in het informatiedossier. Het kwaliteitszorgsysteem staat gedetailleerd beschreven en wekt bij het panel vertrouwen. De beschrijving van het kwaliteitsbeleid gaf bij het panel geen aanleiding dit nader te bespreken tijdens het locatiebezoek. In de oordeel van het panel is sprake van een gedegen en voldragen systeem van kwaliteitszorg.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 5.1 'Systematische aanpak' als voldoende.

4.5.2 Betrokkenheid (facet 5.2)

Bij de interne kwaliteitszorg zullen medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief worden betrokken.

Bevindingen

Het informatiedossier stelt expliciet: "Iedere student, medewerker (en in de toekomst ook alumnus) wordt vanaf de start van de opleiding bewust gemaakt van de noodzaak om bij te dragen aan de kwaliteit van de opleiding. Iedereen wordt dus ook nadrukkelijk gevraagd zijn aanbevelingen ter verbetering van de opleiding te geven." Dat dit geen loze kreet is moge blijken uit het gedetailleerde kwaliteitszorgplan, waarin beschreven staat wie, wanneer en op welke wijze betrokken is bij de kwaliteitszorg.

Het panel heeft tijdens het locatiebezoek kennis gemaakt met de beoogde leden van de te installeren beroepenveldcommissie. De leden van de commissie waren allen betrokken bij de ontwikkeling van de opleiding en zagen hun commentaren gereflecteerd in de stukken. De beroepenveldcommissie functioneert in de praktijk dus reeds, vooruitlopend op formele installatie. Binnen de beroepenveldcommissie is expertise van verschillende disciplines vertegenwoordigd. Als enige kanttekening merkt het panel hierbij op dat de samenstelling van de beroepenveldcommissie op dit moment nog meer het karakter heeft van een expertisepanel en wellicht daardoor onvoldoende een daadwerkelijke afspiegeling van de beroepspraktijk is. Deze kanttekening werd desgevraagd door zowel de commissie zelf als door het opleidingsmanagement onderschreven. Voor de beroepenveldcommissie is nog een positie vacant. Bij de invulling van deze vacature zal aan de aanbeveling van het panel aandacht worden besteed.

Overwegingen

Het panel constateert dat zowel medewerkers als studenten als "het afnemend beroepenveld" bij de kwaliteitszorg betrokken zijn of zullen worden. Daar er nog geen alumni zijn, kan deze groep nog niet betrokken worden, maar dit is wel voorzien. De beoogde leden van de beroepenveldcommissie, hoewel nog niet formeel geïnstalleerd en nog niet compleet, zijn reeds betrokken. Hoewel nog enige verbetering mogelijk is in de samenstelling, is het panel verheugd vast te stellen dat er sprake is van een actieve betrokkenheid van het beroepenveld, reeds voor de start van de opleiding. Het panel komt dan ook tot een voldoende oordeel op dit facet.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 5.2 'Betrokkenheid' als voldoende.

4.5.3 Samenvattend oordeel onderwerp 5 Interne kwaliteitszorg

Het panel beoordeelt beide onderdelen van onderwerp 5 als voldoende. Het panel beoordeelt het onderwerp 'Interne kwaliteitszorg' als geheel dan ook als voldoende.

4.6 Continuïteit

4.6.1 Afstudeergarantie (facet 6.1)

De instelling geeft aan studenten de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen.

Bevindingen

Het informatiedossier stelt: " Het Instituut HAN Masterprogramma's geeft aan studenten die tijdens de studie voldoende studieresultaten behalen de garantie dat het programma volledig kan worden doorlopen. Het College van Bestuur van de HAN stelt zich, via de Faculteit en de directie van het Instituut HAN Masterprogramma's, garant voor de uitvoering van de masteropleiding en garandeert dat deelnemers aan het programma de gelegenheid wordt geboden de opleiding in haar geheel te doorlopen en af te ronden."

Overwegingen

Het panel constateert dat de HAN alle studenten de garantie geeft dat het programma volledig kan worden doorlopen, ook indien de opleiding niet langer kan worden gecontinueerd. Derhalve beoordeelt het panel dit facet 6.1 als voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 6.1 'Afstudeergarantie' als voldoende.

4.6.2 Investerings (facet 6.2)

De voorziene investeringen zijn toereikend om de opleiding (inclusief voorzieningen) tot stand te brengen.

Bevindingen

De afgelopen periode heeft de HAN blijkens het informatiedossier fors geïnvesteerd in de ontwikkeling van de opleiding. Het totale ontwikkelbudget, inclusief enkele posten die pas zullen worden aangesproken na accreditatie, zoals de kosten voor erkenning door de KNGF bedraagt circa €200.000,-. Veel van het ontwikkelwerk is reeds afgerond. Er moeten nog wel lesmaterialen worden ontwikkeld voor met name jaar 2 van de opleiding, maar er kan reeds worden geconstateerd dat de investeringen toereikend zijn (geweest). en. Het informatiedossier stelt over de nog te maken kosten: "Indien de opleiding groen licht krijgt voor de start dan zijn voldoende investeringen gereserveerd voor de werving van studenten, (gast-)docenten, reservering van accommodatie en andere noodzakelijke voorzieningen".

Overwegingen

Het panel heeft kennis genomen van het "Projectplan ontwikkeling MMR" en het "Businessplan MMR". Genoemde bedragen zijn volgens het panel realistisch en toereikend. Hetgeen reeds is gerealiseerd in de ontwikkeling van de opleiding geeft het panel voldoende vertrouwen dat de opleiding in zijn geheel tot stand kan worden gebracht en kan worden gecontinueerd.. De voorzieningen zijn reeds op een goed niveau. Het panel beoordeelt dit facet dan ook als voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 6.2 'Investerings' als voldoende.

4.6.3 Financiële voorzieningen (facet 6.3)

De financiële voorzieningen voor de gecalculeerde negatieve resultaten zijn voldoende voor dekking van de aanloopverliezen.

Bevindingen

De investeringen van circa €200.000,- zullen in de beginfase van de opleiding leiden tot een negatief resultaat. De opleiding verwacht echter reeds binnen twee jaar kostendekkend te kunnen draaien. Hiervoor is een instroom van minimaal 24 studenten noodzakelijk. Dit aantal geldt dan ook als minimum aantal instromende studenten om van start te gaan. Een veelvoud van dit aantal heeft inmiddels richting de HAN concrete belangstelling getoond. De opleiding zal dan ook naar verwachting van het management van start kunnen gaan met ruim voldoende studenten. Het collegegeld van €15.000,- voor de gehele opleiding is toereikend om met een instroom van 24 studenten een batig saldo te genereren. Nadere financiële voorzieningen lijken niet noodzakelijk. Indien slechts enkele studenten voor een bepaalde specialisatie kiezen, kunnen de kosten hier relatief hoog oplopen, immers alle studiematerialen moeten wel worden ontwikkeld en docenten moeten worden aangetrokken. Dit kan drukken op de financiële haalbaarheid. Dit punt is besproken met het opleidingsmanagement. De opleiding heeft aangegeven geen ondergrens te hanteren en staat er voor in dat ook als de aantallen voor een bepaalde specialisatie klein zijn, deze toch zal worden aangeboden. Elke student zal de specialisatie van zijn of haar keuze kunnen volgen. Het opleidingsmanagement heeft uitgesproken dat hiervoor voldoende middelen beschikbaar zijn.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat de financiële voorzieningen voor de gecalculeerde negatieve resultaten voldoende zijn voor dekking van de aanloopverliezen en beoordeelt dit facet derhalve als voldoende.

Conclusie

Het panel beoordeelt het facet 6.3 'Financiële voorzieningen' als voldoende.

4.6.4 Samenvattend oordeel onderwerp 6 Continuïteit

Het panel beoordeelt alle onderdelen van onderwerp 6 als voldoende. Het panel beoordeelt het onderwerp 'continuïteit' als geheel dan ook als voldoende.

5 Overzicht advies

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van het panel uit hoofdstuk 4 weer.

Onderwerp	Oordeel	Facet	Oordeel
1 Doelstellingen	V	1.1 Domeinspecifieke eisen	V
		1.2 Master	V
		1.3 Oriëntatie hbo	V
2 Programma	V	2.1 Eisen hbo	V
		2.2 Relatie doelstellingen - programma	V
		2.3 Samenhang programma	V
		2.4 Studielast	V
		2.5 Instroom	V
		2.6 Duur	V
3 Inzet personeel	V	3.1 Eisen hbo	V
		3.2 Kwantiteit	V
		3.3 Kwaliteit	V
4 Voorzieningen	V	4.1 Materiële voorzieningen	V
		4.2 Studiebegeleiding	V
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 Systematische aanpak	V
		5.2 Betrokkenheid	V
6 Continuïteit	V	6.1 Afstudeergarantie	V
		6.2 Investerings	V
		6.3 Financiële voorzieningen	V

V = voldoende

O = Onvoldoende

Bijlage 1: Samenstelling panel

Dr. A. (Annelies) Pool-Goudzwaard (voorzitter)

Mevrouw Pool is voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Manuele Therapie (NVMT), portefeuille wetenschap en internationaal beleid, is sinds 2003 parttime werkzaam als universitair docent en wetenschappelijk onderzoeker bij de afdeling Neuroscience aan de faculteit der Gezondheidswetenschappen en Medicijnen aan het ErasmusMC in Rotterdam. Daarnaast is zij sinds 1987 werkzaam als Manueel Therapeut / diagnostisch expert bij het paramedisch centrum Impact te Zoetermeer. Haar kennisdomein beslaat peripartum bekkenpijn en lage rugklachten, het onderwerp van haar promotie onderzoek. Zij geeft veelvuldig les in Nederland en het buitenland. Zij heeft ervaring met visitaties.

Dr. D. (Dirk) Vissers (lid)

De heer Vissers is fysiotherapeut en wetenschappelijk onderzoeker op het gebied van lifestyle (beweging en voeding) en obesitas. De heer Vissers is in 2009 gepromoveerd en is momenteel als opleidingscoördinator Revalidatiewetenschappen en Kinesithérapie verbonden aan Artesis Hogeschool Antwerpen, Departement Gezondheidszorg.

M. (Michel) Eskes, M. of Health (lid)

De heer Eskes is onderwijscoördinator en docent bij de Stichting Masteropleidingen Musculoskeletale Therapie (SOMT) in Amersfoort waar onder andere de masteropleiding sportfysiotherapie wordt aangeboden. Daarnaast is hij Manueel Therapeut en Sportfysiotherapeut bij de praktijk Fysiotherapie Spanjersberg. Na de bachelor Fysiotherapie aan de Hogeschool Utrecht heeft hij de masteropleidingen Manuele therapie en Sportfysiotherapie afgerond. Momenteel zit hij in de afrondingsfase van de wo-masteropleiding Clinical Epidemiology aan de Universiteit van Amsterdam.

A.(Alexander) Bybau, B of Health (student-lid)

De heer Bybau is het NVAO-studentlid van het panel. In 2009 heeft hij de hbo-bacheloropleiding Fysiotherapie aan de Hogeschool van Utrecht afgerond. Daarna heeft hij het schakelprogramma gevolgd voor de wo-masteropleiding Zorgmanagement aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Momenteel zit hij in de afrondingsfase van deze masteropleiding. Daarnaast werkt hij als fysiotherapeut.

Alle panelleden hebben een onafhankelijkheidsverklaring ingevuld en ondertekend.

Secretaris: drs. D.C. (Duco) Duchatteau, MBA

Duco Duchatteau studeerde geneeskunde (vrij doctoraal ziekenhuismanagement) aan de Universiteit Leiden en bedrijfskunde (MBA) aan Webster University. Hij is als vennoot verbonden aan LSJ Medisch Projectbureau, een bureau voor beleidsadvies in de gezondheidszorg en het zorg gerelateerd hoger onderwijs. Naast zijn werk voor LSJ is hij als docent verbonden aan de MBA opleiding van Webster University en als promovendus aan Bradford University School of Management via het Bradford-TiasNimbas Doctorate of Business Administration (DBA) programme.

Procescoördinator: drs. A.N. (Astrid) Koster, beleidsmedewerker NVAO

Bijlage 2: Programma locatiebezoek

Datum: dinsdag 24 mei 2011; Adres: Kapittelweg 33 (kamer C1.64); Nijmegen

08.30u - 09.00u	Ontvangst + bestuderen/ bespreken aanvullende informatie (besloten)
09.00u – 09.45u	Sessie 1 – gesprek met management (faculteitsbestuur en onderwijsinstituut) ▪ Frank Stoteler, Faculteitsdirecteur ▪ Tjeu Verhagen, Directeur Instituut HAN Masterprogramma's ▪ Theo Joosten, Directeur Instituut Paramedische Studies ▪ Wienand Remkes, Projectleider
09.45u – 10.00u	Korte pauze (besloten)
10.00u – 10.45u	Sessie 2 – gesprek met de ontwikkelaars en inhoudelijk kernteam (opleidingsmanagement, vertegenwoordigers kwaliteitszorg). ▪ Wim Hullegie, Lector ▪ Henk Nieuwenhuizen, kernteamlid toegepast onderzoek, lid kenniskring ▪ Annemieke Peeters, Service Centrum Onderwijs ▪ Niels Maes, Service Centrum Onderwijs
10.45u – 11.30u	Sessie 3 – gesprek met potentiële docenten ▪ Joost van Wijchen, hoofddocent Fysiotherapie ▪ Wendy Kemper, docent Leiden van Innovaties ▪ Arno Engers, hoofddocent Fysiotherapie, lid kenniskring
11.30u – 12.15u	Voorzieningen opleiding: 1. Video faciliteiten fysiotherapie HAN 2. Korte rondleiding a. Bewegingslaboratorium b. Sceneca c. Mediatheek
12.15u – 13.00u	Lunch (besloten)
13.00u – 13.45u	Sessie 4 – gesprek vertegenwoordigers werkveld ▪ Ria Nijhuis, Hoogleraar Paramedische Wetenschappen, UMCN St. Radboud ▪ Jacques van Limbeek, directeur van het kenniscentrum (Research, Development & Education) St. Maartenskliniek ▪ Daan Spanjesberg, sportfysiotherapeut ▪ Frits Voorneveld, vz. Nederlandse Vereniging voor Orofaciale Fysiotherapie
13.45u – 14.30u	Paneloverleg (besloten): voorlopige oordeelsvorming
14.30u – 15.00u	Sessie 6 – tweede gesprek vertegenwoordigers opleidingsmanagement met aandacht voor zaken die nog onduidelijk/ onvoldoende zijn (eventueel) ▪ Menno Pistorius, adjunct-directeur Instituut Paramedische Studies ▪ Wienand Remkes, projectleider ▪ Tjeu Verhagen, directeur Instituut HAN Masterprogramma's
15.00u – 16.30u	Paneloverleg (besloten)

Bijlage 3: Overzicht van bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding/instelling:

- Informatiedossier “Masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie (MMR)” (77 blz) met bijlagen:
- Bijlage 1: Curriculum Vitae van het ontwikkelteam en de geraadpleegde experts / specialisten
- Bijlage 2: Aanvraag lectoraat musculoskeletale revalidatie
- Bijlage 3: Kwaliteitszorgplan
- Bijlage 4: Reglement functionering- en beoordelingsgesprekken
- Bijlage 5: Reglement beroepenveldcommissie
- Bijlage 6: Onderwijs en examenreglement
- Bijlage 7: Projectplan ontwikkeling MMR
- Bijlage 8: Businessplan MMR

Naar aanleiding van de door het panel geformuleerde vragen heeft de HAN het panel voorzien van aanvullende documentatie:

- Beantwoording aanvullende vragen (d.d. 11 mei 2011) Visitatiepanel NVAO bij toets nieuwe opleiding Master Musculoskeletale Revalidatie. Deze aanvullende vragen waren voorzien van de volgende bijlagen: het opleidingsstatuut, het toetsbeleid en de opzet van de masterproef van de opleiding,

Documenten beschikbaar gesteld tijdens locatiebezoek

- Opleidingscompetentieprofiel Master Musculoskeletale Revalidatie
- Opleidingsstatuut Master Musculoskeletale Revalidatie Studietoelichting 2011 – 2012
- Toetsvisie en toetsbeleid Master Musculoskeletale Revalidatie
- Handleiding toetsing Studietoelichting 1 en 2 Master Musculoskeletale Revalidatie
- Docenteninstructie Master Musculoskeletale Revalidatie
- Canon vaardigheden Master Musculoskeletale Revalidatie – jaar 1
- Studentenhandleiding HAN-Scholar – September 2010 Master Musculoskeletale Revalidatie
- Handleiding Masterproef Master Musculoskeletale Revalidatie
- Handleiding Studietoelichtingbegeleiding Master Musculoskeletale Revalidatie
- Rapport Enquête Minor MRH, Master Musculoskeletale Revalidatie 2008 – 2011
- Nationale Studentenenquête (NSE) 2010
- Instroom-assessment Master Musculoskeletale Revalidatie
- OWE Onderzoek en Behandelen 1A en B, Master Musculoskeletale Revalidatie jaar 1
- (Schijn)bewegingen in de fysiotherapie, intreedende lectoren Musculoskeletale Revalidatie Dr. Wim Hullegie en Dr. Robert van Cingel
- Schema MMR jaar 1
- Casus “Gerard Fransen”
- Semester 3 MMR – OWE 2 (Specialistische verdieping), versie 1 april 2011
- Onderwijs MMR jaar 1 (werkdokument)
- Aanvullende informatie, Master Musculoskeletale Revalidatie, beantwoording aanvullende vragen d.d. 11 mei 2011, visitatiepanel NVAO bij toets nieuwe opleiding, Master Musculoskeletale Revalidatie
- Studentinstructie Onderwijs Jaar 1

- Notulen vergadering ontwikkelteam, Masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie 14 april 2011
- Leerboeken ter inzage (met uitzondering literatuur orofaciaal i.v.m. ontbreken vakdocent op dag site visit).
- Brochure "Master Musculoskeletale Revalidatie"
- DVD "Fysiotherapie volop in beweging"

Bijlage 4: Lijst met afkortingen

AAOP	America Academy of Orofacial Pain
ba	bachelor
CAM	Creatieve Actie Methodologie
ECTS	European Credit Transfer System
EVC	Eerder Verworven Competenties
EQF	European Quality Framework
HAN	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
hbo	hoger beroepsonderwijs
IFOMPT	International Federation of Orthopaedic Manipulative Physical Therapists
IFSP	International Federation of Sports Physiotherapy
IHS	International Headache Society
KNGF	Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie
ma	master
MMPT	Master Musculoskeletal Physiotherapy
MMR	Master Musculoskeletale Revalidatie
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
NVFS	Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Sportgezondheidszorg
NVMT	Nederlandse Vereniging voor Manuele Therapie
NVOF	Nederlandse Vereniging voor Orofaciale Fysiotherapie
OWE	onderwijseenheid
PDCA	Plan-Do-Check-Act
sbu	studiebelastinguren
WCPT	World Confederation for Physical Therapy

Het paneladvies is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op toetsing van de nieuwe hbo-masteropleiding Musculoskeletale Revalidatie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)

Parkstraat 28

Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG

T 31 70 312 23 30

F 31 70 312 23 01

E info@nvao.net

W www.nvao.net

Aanvraagnummer # 4887